

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการสำรวจข้อมูลการใช้ยาปราบศัตรูพืชในพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรีในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่แตกต่างกัน(แผนงานย่อยที่ 2) โดยมีวัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย และสรุปผลการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจข้อมูลการใช้ยาปราบศัตรูพืชกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรี เขตพื้นที่เกษตรกรรม(ปลูกพืช)
2. เพื่อสำรวจข้อมูลขั้นต้นของการใช้ยาปราบศัตรูพืชกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ลุ่มน้ำเวฬุ เขตพื้นที่เกษตรกรรม(ปลูกพืช)

ขอบเขตการวิจัย

1. สำรวจข้อมูลการใช้ยาปราบศัตรูพืชกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำจันทบุรีและลุ่มน้ำเวฬุ ในเขตพื้นที่เกษตรกรรม(ปลูกพืช)
2. ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ คราวเรือนที่พักอาศัยและประกอบกิจกรรมในพื้นที่เกษตรกรรม(ปลูกพืช)ในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำจันทบุรีและลุ่มน้ำเวฬุ
3. วิธีการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือ วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ 100 ชุด
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการและคำถามปลายเปิด

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้สำรวจข้อมูลเข้าไปสำรวจข้อมูลในพื้นที่เกษตรกรรม(ปลูกพืช) โดยให้ผู้สำรวจข้อมูลเข้าไปสอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และให้ผู้สำรวจข้อมูลเป็นผู้ถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องมากที่สุด ภายในระยะเวลาการดำเนินการสำรวจข้อมูลครั้งนี้คณะผู้วิจัยสามารถรวบรวมข้อมูลตัวอย่างได้ดังนี้

พื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรี 34 ชุด

พื้นที่ลุ่มน้ำเวฬุ 66 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 พื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรี

ตอนที่ 2 พื้นที่ลุ่มน้ำเวฬุ

ตอนที่ 1 พื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรี

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรีส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่ดินที่ปลูกพืชและมีการปลูกพืชแบบผสม พืชที่ปลูกมากที่สุด คือ มังคุด รองลงมาคือ ลองกอง เงาะ และ ทุเรียน ตามลำดับ ส่วนพืชที่เกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรีส่วนใหญ่ปลูกแบบเดี่ยว คือ ยางพารา

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรีส่วนใหญ่เป็นผู้ฉีดพ่นสารฆ่าแมลงและโรคพืชด้วยตนเอง(เป็นบางครั้งและทุกครั้ง) เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยจะให้บุคคลอื่นเป็นผู้ฉีดพ่นสารฆ่าแมลงและโรคพืชทุกครั้ง(เช่น การจ้างคนงานฉีดพ่นสาร)

สารฆ่าแมลงและโรคพืชที่เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรีมีการใช้มากที่สุดคือ อะบาเม็กติน รองลงมา คือ ไซเปอร์เมททริน และกำมะถัน(ซัลเฟอร์) วิธีการใช้สารฆ่าแมลงและโรคพืช คือ การฉีดพ่นทั่วคัน ส่วนจะฉีดพ่นมากหรือน้อยจะขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาของพืชในเวลานั้น เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการใช้สารฆ่าแมลงและโรคพืชแต่ละชนิดในปริมาณความเข้มข้นที่แตกต่างกัน

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรีส่วนใหญ่กำจัดวัชพืชมด้วยวิธีการตัดหญ้าและใช้สารกำจัดวัชพืชมัดฆ่าหญ้าในสวน เกษตรกรที่ใช้วิธีการฉีดพ่นสารกำจัดวัชพืชมจะเป็นผู้ฉีดพ่น

สารกำจัดวัชพืชด้วยตนเอง(เป็นบางครั้งและทุกครั้ง) เกษตรกรส่วนน้อยจะให้บุคคลอื่นเป็นผู้ฉีดพ่นสารกำจัดวัชพืชให้ทุกครั้ง(เช่น จ้างคนงานฉีดพ่นสาร) สารกำจัดวัชพืชที่เกษตรกรส่วนใหญ่ นิยมใช้ คือ พาราควอต รองลงมา คือ ไกลโฟเซต และนิยมใช้สารกำจัดวัชพืชในสวนมากกว่าใช้ ในบริเวณบ้าน เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการใช้สารกำจัดวัชพืชแต่ละชนิดในปริมาณความเข้มข้นที่แตกต่างกัน แต่จะพบว่าเกษตรกรนิยมใช้สารกำจัดวัชพืชในปริมาณความเข้มข้นสูง(ปริมาณสารกำจัดวัชพืชมากกว่า 500 (ซี.ซี.) ต่อ น้ำ(200 ลิตร))

เกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรีส่วนใหญ่ไม่มีการนำสารกำจัดศัตรูพืชมาผสมกัน แต่มีเกษตรกรที่นำสารกำจัดศัตรูพืชมาผสมกันด้วย ซึ่งสารกำจัดศัตรูพืชที่นำมาผสมกันจะแตกต่างกันตามความต้องการใช้ของเกษตรกร

เกษตรกรผู้ที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรีส่วนใหญ่มีการใช้สเปรย์กำจัดยุงและแมลง และส่วนใหญ่ใช้สเปรย์กำจัดยุงและแมลงในบริเวณบ้าน รองลงมาคือการใช้ยาจุดกันยุงในบริเวณบ้าน จากข้อมูลของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ลุ่มน้ำจันทบุรีพบว่า เครื่องไฟฟ้าไถ่ยุงที่เกษตรกรนิยมใช้ คือ ไม้ชื้อตยุง และพบว่าเกษตรกรจะได้รับแจกทรายอะเบทจากหน่วยงานของราชการ(อสม)

ตอนที่ 2 พื้นที่ลุ่มน้ำเวฬุ

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ลุ่มน้ำเวฬุส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่ดินที่ปลูกพืช มีการปลูกพืชแบบผสม และพืชที่ปลูกมากที่สุด คือ มังคุด รองลงมาคือ ทุเรียน ลองกอง และ เงาะ ตามลำดับ ส่วนพืชที่เกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำเวฬุส่วนใหญ่ปลูกแบบเดี่ยว คือ ยางพารา

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ลุ่มน้ำเวฬุส่วนใหญ่เป็นผู้ฉีดพ่นสารฆ่าแมลงและ โรคพืชด้วยตนเอง(เป็นบางครั้งและทุกครั้ง) เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยจะให้บุคคลอื่นเป็นผู้ฉีดพ่นสารฆ่าแมลงและ โรคพืชทุกครั้ง(เช่น จ้างคนงานฉีดพ่นสาร)

สารฆ่าแมลงและ โรคพืชที่เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ลุ่มน้ำเวฬุมีการใช้มากที่สุด คือ อะบาเม็กติน รองลงมา คือ ไซเพอร์เมททริน และกำมะถัน(ซัลเฟอร์) วิธีการใช้สารฆ่าแมลงและโรคพืช คือ การฉีดพ่นทั่วต้น ส่วนจะฉีดพ่นมากหรือน้อยจะขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาของพืชในเวลานั้น เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการใช้สารฆ่าแมลงและ โรคพืชแต่ละชนิดในปริมาณความเข้มข้นที่แตกต่างกัน

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ลุ่มน้ำเวฬุส่วนใหญ่กำจัดวัชพืชด้วยวิธีการตัดหญ้าและใช้สารกำจัดวัชพืชฉีดฆ่าหญ้าในสวน เกษตรกรที่ใช้วิธีการฉีดพ่นสารกำจัดวัชพืชจะเป็นผู้ฉีดพ่นสารกำจัดวัชพืชด้วยตนเอง(เป็นบางครั้งและทุกครั้ง) เกษตรกรส่วนน้อยจะให้บุคคลอื่นเป็นผู้ฉีด

พ่นสารกำจัดวัชพืชให้ทุกครั้ง(เช่น จ้างคนงานฉีดพ่นสาร) สารกำจัดวัชพืชที่เกษตรกรส่วนใหญ่ นิยมใช้ คือ พาราควอต รองลงมา คือ ไกลโฟเซต และนิยมใช้สารกำจัดวัชพืชในสวนมากกว่าใช้ ในบริเวณบ้าน เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการใช้สารกำจัดวัชพืชแต่ละชนิดในปริมาณความเข้มข้นที่ แตกต่างกัน แต่จะพบว่าเกษตรกรนิยมใช้สารกำจัดวัชพืชในปริมาณความเข้มข้นสูง(ปริมาณสาร กำจัดวัชพืชมากกว่า 500 (ซี.ซี.) ต่อ น้ำ(200 ลิตร))

เกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำเวฬุส่วนใหญ่ไม่มีการนำสารกำจัดศัตรูพืชมาผสมกันแต่มีเกษตรกร ที่นำสารกำจัดศัตรูพืชมาผสมกันด้วย ซึ่งสารกำจัดศัตรูพืชที่นำมาผสมกันจะแตกต่างกันตามความ ต้องการใช้ของเกษตรกร

เกษตรกรผู้ที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำเวฬุส่วนใหญ่มีการใช้สเปรย์ กำจัดยุงและแมลง และส่วนใหญ่ใช้สเปรย์กำจัดยุงและแมลงในบริเวณบ้าน รองลงมาคือการใช้ ยาจุดกันยุงและเครื่องใช้ไฟฟ้าไต่ยุงในบริเวณบ้าน จากข้อมูลของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ ลุ่มน้ำเวฬุพบว่าเครื่องไฟฟ้าไต่ยุงที่เกษตรกรนิยมใช้ คือ ไม้ช้อนยุง และพบว่าเกษตรกรจะได้รับ แจกทรายอะเบทจากหน่วยงานของราชการ(อสม)

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีประเด็นที่น่าสนใจควรแก่การอภิปรายดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรในเขตลุ่มแม่น้ำจันทบุรีและลุ่มแม่น้ำเวฬุมีการ ปลุกพืชหลายชนิดและมีการใช้สารกำจัดวัชพืชและมีการใช้สารฆ่าแมลงและ โรคพืช สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ IPM (2004)ที่แสดงให้เห็นว่าการใช้สารปราบศัตรูพืชในประเทศไทยมีหลายชนิด และสอดคล้องกับข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร ที่ พบว่าปริมาณการนำเข้ายาปราบศัตรูพืชของประเทศไทย(ปี พ.ศ.2543-พ.ศ.2550) มีการนำเข้ายา ปราบศัตรูพืชมากขึ้น(<http://www.oae.go.th/statistic/import/imPTC.xls>) และสอดคล้องกับผล การศึกษาของ กัญลิน จิรัฐชุต และนภาพร เถียดประดม (2553) ที่พบว่าเกษตรกรพื้นที่เกษตรกรรม ส่วนใหญ่มีการใช้สารกำจัดวัชพืชและสารฆ่าแมลงและ โรคพืช

2. เกษตรกรในพื้นที่เกษตรกรรมในลุ่มแม่น้ำจันทบุรีและลุ่มน้ำเวฬุส่วนใหญ่มีการใช้สาร ฆ่าแมลงและ โรคพืชและมีการใช้สารกำจัดวัชพืช โดยมีการใช้สารแต่ละชนิดในปริมาณความ เข้มข้นที่แตกต่างกัน สารฆ่าแมลงและ โรคพืชที่เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการใช้มากที่สุด คือ อะบาเมกติน รองลงมาคือ ไซเพอร์เมททริน และกำมะถัน(ซัลเฟอร์) สารกำจัดวัชพืชที่เกษตรกร ส่วนใหญ่นิยมใช้คือพาราควอตและ ไกลโฟเซต ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กัญลิน จิรัฐชุต

และนภาพร เกียรติประดม (2553) นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้ฉีดพ่นสารฆ่าแมลง และโรคพืชและสารกำจัดวัชพืชด้วยตนเอง จึงควรมีการนำข้อมูลที่ได้นี้ไปศึกษาวิจัยต่อไป

3. เกษตรกรผู้พักอาศัยในพื้นที่เกษตรกรรมในกลุ่มแม่น้ำจันทบุรีและลุ่มน้ำเวฬุมีการใช้สารเคมีในครัวเรือน ส่วนใหญ่มีการใช้สเปรย์กำจัดยุงและแมลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กัญลิน จิรัฐชุต และนภาพร เกียรติประดม (2553) และพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สเปรย์กำจัดยุงและแมลงในบริเวณบ้าน รองลงมาคือการใช้ยาจุดกันยุงในบริเวณบ้าน จึงควรมีการนำข้อมูลที่ได้นี้ไปศึกษาวิจัยต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ควรนำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยนี้ไปใช้ศึกษาแนวทางในการรักษาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมต่อไป

บรรณานุกรม